



7.5.2018

Asia/19

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.04.2018 § 249

HEL 2017-011118 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 7.5.2018 saakka.

Käsittely

23.04.2018 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 7.5.2018 saakka Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 27.03.2018 § 85

HEL 2017-011118 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Sandra Hagmanin ja 17 muun valtuustoaloitteeseen maahanmuuttoyksikön resurssien tarkastamisesta ja saattamisesta tarvittavalle tasolle kotouttamisen onnistumiseksi:

"Maahanmuuttoyksikön tehtävä

Maahanmuuttoyksikön perustehtävänä on järjestää Helsinkiin pysyvästi asettuneille pakolaisille sekä heihin rinnastettaville maahanmuuttajille kotoutumista tukevia sosiaalipalveluja kolmen vuoden ajan oleskeluluvan saamisesta. Maahanmuuttoyksikön asiakkaat tulevat turvapaikkaprosessin kautta suoraan vastaanotokeskuksista, muista kunnista itsenäisesti muuttaen, pakolaisen perheen yhdistämisen kautta, kiintiöpakolaisina sekä alkukartoituksen kautta. Maahanmuuttoyksikkö antaa keskitetysti sosiaalipalveluja myös ihmiskaupan uhreille ja paperittomille



henkilöille. Kansainvälistä suojelua saavat ja heihin rinnastettavat henkilöt ovat pääsääntöisesti sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 § mukaisia erityistä tukea tarvitsevia henkilöitä, joiden palvelujen järjestämisessä monitoimijainen paljon palveluja tarvitsevien prosessi on keskeinen. Keskitetyllä ja yhdenmukaisella palvelutarpeen arvioinnilla kyetään järjestämään palveluja kullekin tarkoituksenmukaisesti.

Maahanmuuttoyksikön järjestämiin alkuvaiheen vastaanottopalveluihin kuuluvat muun muassa asunnon järjestäminen ns. kuntapaikan saaville, asunnon hankinnassa avustaminen ja tuki asumisessa, terveystarkastuksiin ohjaaminen, asiakkaiden palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnit, kotoutumissuunnitelmien tekeminen, ryhmä- ja leiritointi, psykososiaalinen tuki sekä erilaiset ohjaus- ja neuvontapalvelut. Yksikkö laatii myös alkukartoitukset maahanmuuttajille oleskelulupaperusteesta riippumatta silloin, kun nämä eivät ole työttöminä työnhakijoina ja TE-toimiston alkukartoituksen piirissä. Yksikkö ohjaa henkilön tarpeenmukaisesti palvelukokonaisuuksiin tai suomen kielen koulutuksiin. Lisäksi maahanmuuttoyksikön kaikille perheellisille asiakkaille tehdään perhekartoitus, jossa yhteen sovitetaan perheenjäsenten kotoutumisen tavoitteita ja tuetaan psykoedukaation keinoin perheen arjen vakiintumista lapset yksilöllisesti huomioiden. Perhekartoituksen tekee sosiaalityöntekijä ja psykologi työparina kotikäynnillä haastatteleamalla koko perhettä.

Uudenmaan maakuntavalmistelussa kuvataan kotouttamistyötä seuraavasti:

Monitoimijaisena työnä toteutettava työpari- ja tiimityöskentely perustuu systeemiseen minitiimi-malliin. Minitiimin muodostaa kuntakohtaisin eroin sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, ohjaaja/palveluneuvoja/lähihoitaja, psykologi/psykiatrinen sairaanhoitaja, lääkäri, sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, fysioterapeutti, kuntoutusohjaaja.

Sosiaalityöntekijä on nimetty vastuutyöntekijäksi jokaiselle asiakkaalle ja hän vastaa palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä ja on asiakasprosessin omistaja. Työnjako tehdään minitiimissä asiakkaan palvelutarpeen arvion perusteella. Asiakkaan palvelutarpeeseen vastaa yksi tai useampi työntekijä. Tehtäväkuvien perusteella tehtävä työnjako toimii lähtökohtana, kun pohditaan kuka minitiimin työntekijöistä kulloinkin työskentelee asiakkaan kanssa. Maahanmuuttoyksikön sosiaalityöntekijä toimii myös erityistä tukea tarvitsevan lapsen vastuutyöntekijänä, jolloin työskentelyssä korostuu lapsilähtöinen työskentely.

Maahanmuuttoyksikön nykyiset resurssit

Helsingin maahanmuuttajapalveluiden henkilöstörakenne on seuraava: 4 johtavaa sosiaalityöntekijää, 21 sosiaalityöntekijää (1 jälkihuolto), 16



sosiaaliohjaajaa (2 jälkihuolto), 4 ohjaajaa, 5 psykologia (1 alaikäiset ilman huoltajaa saapuneet lapset ja jälkihuoltonuoret), 1 konsultti (terveydenhuolto), 1 kuntoutusohjaaja, 1 fysioterapeutti, 1 toimintaterapeutti ja 1 toimistosihteeri. Toiminnallisessa yhteydessä on toiminut määräaikaaisesti myös 2 psykiatrista sairaanhoitajaa ja psykiatri.

Sosiaalityöntekijöitä oli ennen henkilöstön lisäämistä 10, mutta erillismäärärahalta vuonna 2016 lisättiin 10 sosiaalityöntekijää. Vuonna 2017 saatiin lisäksi yksi ja vuoden 2018 alusta toinen sosiaalityöntekijän virka Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen rahoituksella alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden lasten jälkihuollon järjestämiseen. Sopimuksen mitoitus on yksi sosiaalityöntekijä 50 asiakasta kohden. Tämän lisäksi saatiin neljä muuta sosiaalityöntekijän virkaa. Kun nämä tänä vuonna tulleet viisi vakanssia on täytetty, sosiaalityöntekijöiden kokonaismäärä on 26.

Maahanmuuttoyksikön asiakasmäärät sosiaalityöntekijöiden määrään nähden

Maahanmuuttoyksikön asiakkuudessa 31.12.2017 oli 2 614 henkilöä (1 781 ruokakuntaa). Näistä asiakkaista 62 on erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia, joista 33 alaikäisenä ilman huoltajaa saapunutta lasta, loput perheissä asuvia. Jälkihuollossa olevia nuoria asiakkaista oli 100. Lisäksi kahdeksan henkilöä on ihmiskaupan uhreja ja 76 henkilöä paperittomia. Työssä olevaa sosiaalityöntekijää kohden on 137,5 asiakasta ja 94 ruokakuntaa. Tämänhetkisen asiakastyön asiakasmäärien jakoperusteen laskemisessa on käytetty kerrointa 1,5, kun kyseessä on lapsiperhe. Kun asiakasmäärä jaetaan nykyisellä 26 sosiaalityöntekijällä, yhtä sosiaalityöntekijää kohden on laskennallisesti 100,5 asiakasta ja 68,5 ruokakuntaa.

Asiakasmäärän kasvun arviointi on vaikeaa, koska ei ole tiedossa, kuinka paljon turvapaikkaprosessissa oleville henkilöille myönnetään oleskelulupia. Muista kunnista muutto Helsinkiin säilynee korkealla tasolla, vaikka oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrä vähentyy. Myös perheenyhdistämisten määrän muutokset heijastuvat asiakasmäärien muutokseen. Jatkossa asiakkuudet tulisi laskea ruokakuntien sijaan henkilöittäin, jotta työntekijöiden vastuu ja työmäärä tulevat todenmukaisesti mitattua.

Työskentely maahanmuuttoyksikössä tapahtuu edellä kuvatun systemisen mallin mukaan, eikä sosiaalityöntekijä työskentele yksin perheen tai henkilön kanssa. Sosiaalityöntekijä vastaa kuitenkin kunkin henkilön palvelutarpeen arvioinnista ja työskentelyn yhteensovittamisesta monitoimijaisessa yhteistyössä. Perheen ollessa kyseessä on tärkeää huomioida perhekokonaisuuden lisäksi kunkin perheenjäsen yksilölliset tarpeet. Vaikka maahanmuuttoyksikköön on saatu sosiaalityöntekijöiden



lisäresursseja lisääntyneeseen tarpeeseen, arvioidaan sosiaali- ja terveystoimialalla jatkuvasti asiakastarpeiden muutoksia ja varaudutaan tekemään tarvittaessa niiden edellyttämiä resurssimuutoksia.

Lautakunta pitää tärkeänä maahanmuuttoyksikön sosiaalityön riittävää resursointia. Suuntaa maahanmuuttoyksikön sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resursointiin voitaisiin hakea esimerkiksi aikuissosiaalityön tämänhetkisestä asiakastyöstä. Riittävä resursointi varmistaa suunnitelmallisen sosiaalityön onnistumisen ja turvaa työrauhan.

Terveys- ja hyvinvointi vaikutusten arviointi

Hyvin hoidettu maahanmuuttajien alkuvaiheen kotouttaminen lisää kotouttamisen piirissä olevien perheiden ja henkilöiden hyvinvointia ja terveyttä. Se auttaa maahanmuuttajia integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja nopeuttaa heidän pääsyään koulutukseen ja työelämään."

Käsittely

27.03.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sandra Hagman: Korvataan lausunnon viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavalla kappaleella: "Koska asiakasmäärien ennustaminen on vaikeaa, tulisi maahanmuuttoyksikössä ottaa käyttöön asiakkuuksien tavoitetasot. Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden osalta mitoitus on asetettu 50 asiakkaaseen jokaista sosiaalityöntekijää kohden. Aikuisten ja perheiden puolelta maksimimitoitusta ei vielä ole käytetty ja resurssit eivät välttämättä vastaa tarvetta. Lautakunta pitää tärkeänä tämän sosiaalityön riittävää resursointia. Mallia sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen mitoitukseen voitaisiin hakea esimerkiksi aikuissosiaalityön tämänhetkisistä asiakastyön määristä. Riittävä resursointi varmistaisi suunnitelmallisen sosiaalityön onnistumisen, turvaavat työrauhan ja antavat yksikölle välineet resurssimuutoksiin."

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään lausunnon kolmanneksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun seuraava lause: "Jatkossa asiakkuudet tulisi laskea ruokakuntien sijaan henkilöittäin, jotta työntekijöiden vastuu ja työmäärä tulevat todenmukaisesti mitattua."



Kannattaja: jäsen Kati Juva

Vastaehdotus 3:

Jäsen Daniel Sazonov: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava uusi kappale: "Lautakunta pitää tärkeänä maahanmuuttoyksikön sosiaalityön riittävää resursointia. Suuntaa maahanmuuttoyksikön sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resursointiin voitaisiin hakea esimerkiksi aikuissosiaalityön tämänhetkisestä asiakastyöstä. Riittävä resursointi varmistaa suunnitelmallisen sosiaalityön onnistumisen ja turvaa työrauhan."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Sandra Hagman): Korvataan lausunnon viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavalla kappaleella: "Koska asiakasmäärien ennustaminen on vaikeaa, tulisi maahanmuuttoyksikössä ottaa käyttöön asiakkuuksien tavoitetasot. Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden osalta mitoitus on asetettu 50 asiakkaaseen jokaista sosiaalityöntekijää kohden. Aikuisten ja perheiden puolella maksimitoitusta ei vielä ole käytetty ja resurssit eivät välttämättä vastaa tarvetta. Lautakunta pitää tärkeänä tämän sosiaalityön riittävää resursointia. Mallia sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen mitoitukseen voitaisiin hakea esimerkiksi aikuissosiaalityön tämänhetkisistä asiakastyön määristä. Riittävä resursointi varmistaisi suunnitelmallisen sosiaalityön onnistumisen, turvaavat työrauhan ja antavat yksikölle välineet resurssimuutoksiin."

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Daniel Sazonov): Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava uusi kappale: "Lautakunta pitää tärkeänä maahanmuuttoyksikön sosiaalityön riittävää resursointia. Suuntaa maahanmuuttoyksikön sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resursointiin voitaisiin hakea esimerkiksi aikuissosiaalityön tämänhetkisestä asiakastyöstä. Riittävä resursointi varmistaa suunnitelmallisen sosiaalityön onnistumisen ja turvaa työrauhan."

Jaa-äännet: 4

Heidi Ahola, Sandra Hagman, Kati Juva, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 8

Ahto Apajalahti, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa



Tyhjä: 1
Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Daniel Sazonovin vastaehdotuksen äänin 8 - 4 (tyhjää 1).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Daniel Sazonov): Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava uusi kappale: "Lautakunta pitää tärkeänä maahanmuuttoyksikön sosiaalityön riittävää resursointia. Suuntaa maahanmuuttoyksikön sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen resursointiin voitaisiin hakea esimerkiksi aikuissosiaalityön tämänhetkisestä asiakastyöstä. Riittävä resursointi varmistaa suunnitelmallisen sosiaalityön onnistumisen ja turvaa työrauhan."

Jaa-äännet: 1
Mari Rantanen

Ei-äännet: 12
Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Daniel Sazonovin vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman): Lisätään lausunnon kolmanneksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun seuraava lause: "Jatkossa asiakkuudet tulisi laskea ruokakuntien sijaan henkilöittäin, jotta työntekijöiden vastuu ja työmäärä tulevat todenmukaisesti mitattua."

Jaa-äännet: 4
Sami Heistaro, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 9
Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sand-



ra Hagman, Kati Juva, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastahdotuksen äänin 9 - 4.

Jäsen Sandra Hagman jätti seuraavan eriävän mielipiteen: "Haluan osoittaa eriävän mielipiteeni lautakunnan päätökseen olla ottamatta kantaa maahanmuuttoyksikön resurssimitoituksiin, vaikka se oli valtuustoaloitteen tarkoitus, ja vaikka maahanmuuttoyksikön resurssit ovat verraten muihin sosiaalityön ydinaloihin alimitoitettut. Huomiota ei ole myöskään annettu työntekijöiden näkemyksille tai siihen että maahanmuuttoyksikön asiakaskunta on sosiaalihuoltolain mukaan erityistä tukea tarvitsevia, jolloin resursseja pitäisi olla erityisen paljon. Toimialalta saadun tiedon mukaan aikuissosiaalityössä on sosiaalityöntekijällä n. 80 asiakasta ja sosiaaliohjaajalla 120 asiakasta, mikä olisi hyvä mittari pitää myös maahanmuuttoyksikön resurssit asiakasmäärien kasvun myötä hallinnassa. Nyt lautakunnan lausunto ei ottanut kantaa resursseihin ja niiden saattamiseksi tarvittavalle tasolle, kuten oli valtuustoaloitteen henki."

13.03.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, va. perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303
marja.heikkinen(a)hel.fi
